

รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน จังหวัดนครราชสีมา

The Model of Networking the Five Precepts Observing Village for Improving People's Quality of Life in Nakhon Ratchasima Province

พระครูศรีปริยัตยารักษ์

Phrakhrusripariyattayarak

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya

Email: songnork@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานในการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 จากเครือข่ายคณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน จังหวัดนครราชสีมา การปฏิบัติงานเชื่อมโยงเครือข่ายภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ แนวทางการขับเคลื่อนภายใต้การผสมผสานความต้องการมีส่วนร่วมสร้างหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยเครือข่ายคณะสงฆ์ และสำนักงานพระพุทธศาสนาเป็นกลไกขับเคลื่อน ในการสร้างแรงศรัทธาจิตใจให้หมู่บ้านและชุมชนเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายตาม 1) หลักการสร้างความตระหนัก และรวมตัวเป็นเครือข่าย 2) หลักการสร้างพันธกรณี และการบริหารเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 3) หลักการพัฒนาความสัมพันธ์ของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 4) หลักการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5

2. ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

หมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์เครือข่ายเชิงอำนาจหน้าที่ เป็นเครือข่ายการทำงานบูรณาการภารกิจที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ในการทำงานร่วมกัน ตามหน้าที่รับมอบหมาย 2) ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ การดำเนินการเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นการดำเนินการตามสภาพการปกครอง 32 อำเภอ มีคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน เป็นจัดตั้งเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในเชิงพื้นที่การปกครอง 3) ความสัมพันธ์เชิงประเด็น มีการวางแผน มีการดำเนินงาน ช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำปรึกษาแก่กันและกัน มีการติดตามประเมินผล ตามประเด็นที่สนใจร่วมกัน ลงไปสู่พื้นที่การทำงานระดับหมู่บ้าน วัด ชุมชน องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมต่างตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้

คำสำคัญ: รูปแบบ; เครือข่าย; หมู่บ้านรักษาศีล 5; คุณภาพชีวิต

Abstract

This objectives of this research were 1) analyzed the working principles of network the five precepts observing village, 2) analyzed correlative of the networking that integrated the tasks to improve quality of life for people in the five precepts observing village, 3) present the model of networking the five precepts observing village for improving people's quality of life. Methodology is mixed between quantitative and qualitative research; the statistics that used are frequency, percentage, mean and standard deviation

The research result is found that

1. the working principles of network the five precepts observing village; has corporate to networking under regulations, driven approach that consist the requirement and participation to encourage the five precepts observing village accordance with 1) principle of realization and participation as the network, 2) principle of create the obligations and manage the networking of five precepts observing village, 3) principle of correlative development of the networking of five precepts observing village and 4) principle of keep in the correlation and continue the networking of five precepts observing village

2. correlative of the networking that integrated the tasks to improve quality of life for people in the five precepts observing village in Nakhon Ratchasima Province such as 1) correlation of authority is the networking by integrated that tasks and participation that assigned, 2) correlation of regional is operate according to administrative conditions of 32 districts with Provincial Buddhist Monks Hierarchy in Nakhon Ratchasima, Provincial Buddhist Office of Nakhon Ratchasima, Village/Community has established their networking of five precepts observing. It is administration of regional, 3) correlation of issue; has plan, operate, assist, support, monitor the evaluation by their interested issue and lead to working in village, temple, community, organization, section, education institute to provide the activity accordance with determined issue

Keywords: Model; Networking; Five Precepts Observing Village; Quality of life

บทนำ

ศีล 5 หรือ เบญจศีล เป็นวินัย เป็นสิกขาบท และเป็นข้อที่คนในสังคมควรศึกษา และควรปฏิบัติ ในฐานะที่เป็นมาตรฐานของความเป็นมนุษย์ หรือเป็นมนุษยธรรม คือธรรมสำหรับความเป็นมนุษย์ ที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงและบัญญัติไว้ (วิ.ป. (ไทย) 8/448/631) เพื่อให้มนุษย์ทั้งหลายในสังคมได้อยู่ร่วมกันอย่างมีปกติสุข โดยไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านชีวิตและทรัพย์สิน ศีล 5 ประกอบด้วยสิกขาบท หรือข้อที่ควรศึกษา สำเนียง ปฏิบัติด้วยการละเว้นจากสิ่งที่ไม่ควรกระทำ 5 ประการ (ที.ปา. (ไทย) 11/286/302) ได้แก่ เจตนางตเว้นจากการฆ่าสัตว์ เจตนางตเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่ไม่ใช่ของไม่ได้ให้ เจตนางตเว้นจากการจากการประพฤติดินในกาม เจตนางตเว้นจากการจากการพูดเท็จ เจตนางตเว้นจากการจากการเสพของมีนเมาคือสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ศีล 5 ประการเหล่านี้ มีลักษณะเป็นข้อห้าม คือเป็นข้อที่มีให้ประพฤติดังปฏิบัติ เพราะเป็นการละเมิดสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ขณะที่การปฏิบัตินั้น ที่เป็นหลักธรรมที่มีความหมายสอดคล้องควบคู่กันไปในแต่ละข้อ ในลักษณะที่ศีลเป็นข้อห้าม และธรรม เป็นข้อที่ทรงอนุญาต ที่สามารถปฏิบัติได้ ในลักษณะเป็นแนวทางปฏิบัติ ที่ตรงกับหลักศีล 5 เรียกว่า ธรรม 5 หรือ เรียกว่าเบญจธรรมมี 5 ประการ ได้แก่ ความมีเมตตากรุณา การประกอบอาชีพสุจริต การสำรวมในกามมีความซื่อสัตย์ การมีสติสัมปชัญญะ (Phra Phromkhunaphon (P.A. Payutto), 2005)

สำหรับสังคมไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา แม้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศนับถือพระพุทธศาสนา แต่ปัญหาต่างๆ ได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและนับวันจะมีทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนในประเทศ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว ก็ตาม มหาเถรสมาคม โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชสังฆคณาจารย์ (ช่วง วรปุณฺโญ) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ คณะสงฆ์ และทุกภาคส่วนต่างๆ ของสังคมไทย ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวในสังคมไทย จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อน “โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” อย่างเป็นทางการ ตั้งแต่วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2557 โดยมีวัตถุประสงค์ 4 ประการด้วยกัน ได้แก่ (1) เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ (2) เพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ลดความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนในประเทศ (3) เพื่อให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข (4) เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกได้สำนึกและสร้างความตระหนัก รักและเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศอย่างมั่นคง (National Office of Buddhism, 2014)

ประชาชนที่ได้ปฏิบัติตามหลักศีล 5 จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิต เพื่อเน้นให้ประชาชนมีสุขภาพ มีความมั่นคงในชีวิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าในช่วงที่ผ่านมา โดยมีสุขภาพที่สมบูรณ์ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตตามหลักศีล 5 ซึ่งแนวทางการพัฒนาให้ความสำคัญกับการเสริมสร้าง

ความรู้และปรับเจตคติด้านสุขภาวะผ่านสถาบันครอบครัวและระบบการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ โรงเรียน เกิดจากประชาชนนำหลักการของศีล 5 มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้ชีวิตมีความสงบ ลดรายจ่าย ป้องกันปัญหา และผลกระทบที่เกิดจากอบายมุข สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับอบายมุข ของชุมชน (Office of Women's Affairs and Family Development, 2011)

จังหวัดนครราชสีมา และคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ได้ทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ได้ดำเนินการเป็นรูปแบบเครือข่ายจัดตั้ง โดยประกาศแต่งตั้ง คณะกรรมการทำงานขับเคลื่อนโครงการ หน่วยงานราชการ คณะสงฆ์ ภาครัฐ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การเครือข่ายชาวพุทธ มีการลงบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา นายอำเภอทุกอำเภอ เจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอ กำนันทุกตำบล เจ้าคณะตำบลทุกตำบล ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน เจ้าอาวาสทุกวัด ดำเนินการจัดทำโครงการอบรมพระวิทยากรแกนนำ โครงการเผยแพร่ธรรมของพระธรรมทูต โครงการตรวจการคณะสงฆ์ เพื่อขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้ดำเนินการไปด้วยดี (Provincial Buddhist Office of Nakhon Ratchasima, 2014)

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือบนพื้นฐานของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน บทบาทของความร่วมมือจะขยายออกไป นอกจากการให้ความร่วมมือทางด้านข้อมูลจะนำไปสู่ความร่วมมือในการสร้างความเข้มแข็งในด้านอื่นๆ อีกด้วย สมาชิกหมู่บ้านรักษาศีล 5 สมควรจัดกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงาน/องค์กรที่สมัครใจ ที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือภายใต้หลักการกระจายอำนาจ โดยมีผู้นำชุมชนทั้งท้องที่ ท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปได้อย่างเหมาะสม คล่องตัว สมบูรณ์ เรียบร้อย มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของการโครงการ และควรคำนึงถึงองค์ประกอบหลักของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ การมีสมาชิก ผู้นำเครือข่าย การมีส่วนร่วมของสมาชิก การเรียนรู้ร่วมกัน การลงทุน การสื่อสาร การมีผลประโยชน์ร่วมกัน และความสนใจร่วมกัน รวมทั้งสมาชิกต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีความเสมอภาค มีความสมัครใจ มีการแลกเปลี่ยน มีการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานโดยมีจุดหมายร่วมกัน อันจะเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้ประสบความสำเร็จ

จากความสำคัญดังกล่าว จะเห็นได้ว่าโครงการฯ นี้ เป็นโครงการใหญ่ และเป็นโครงการใหม่ มีความสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนทั่วทั้งประเทศ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหลักการ ทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการ พัฒนาคุณภาพชีวิต และหารูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของ คนในสังคมไทยอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 32 อำเภอ

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก จากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับโครงการหมู่บ้านศีล 5 จำนวน 25 รูป/คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ ใช้การเลือกแบบแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน ประชากร ได้แก่ ข้าราชการ และประชาชน ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,532,064 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างของทำไร่ ยามาเน่

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาโดยการทบทวนเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ ศีล 5 แนวคิดทฤษฎีเครือข่าย รูปแบบการสร้างเครือข่าย การพัฒนาคุณภาพชีวิต ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เดือนตั้งแต่เดือนมกราคม – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2560 รวม 12 เดือน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก จากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับโครงการหมู่บ้านศีล 5 จำนวน 25 รูป/คน ประชากร ได้แก่ ข้าราชการ และประชาชน ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ หมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,532,064 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ

หมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างของทำไร่ ยามาเน่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ดำเนินการด้วยวิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างคำถาม ทำการสัมภาษณ์ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างคำถาม โดยการสัมภาษณ์เปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม ติดต่อขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม นำส่งหนังสือขออนุญาต และขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอแจกแบบสอบถาม และดำเนินการแจกและรับกลับคืนด้วยตนเอง ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม ที่รับกลับมาแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ให้เห็นองค์ประกอบตามลักษณะของข้อมูลเชิงประจักษ์ มาประกอบการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ตามลำดับต่อไป

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

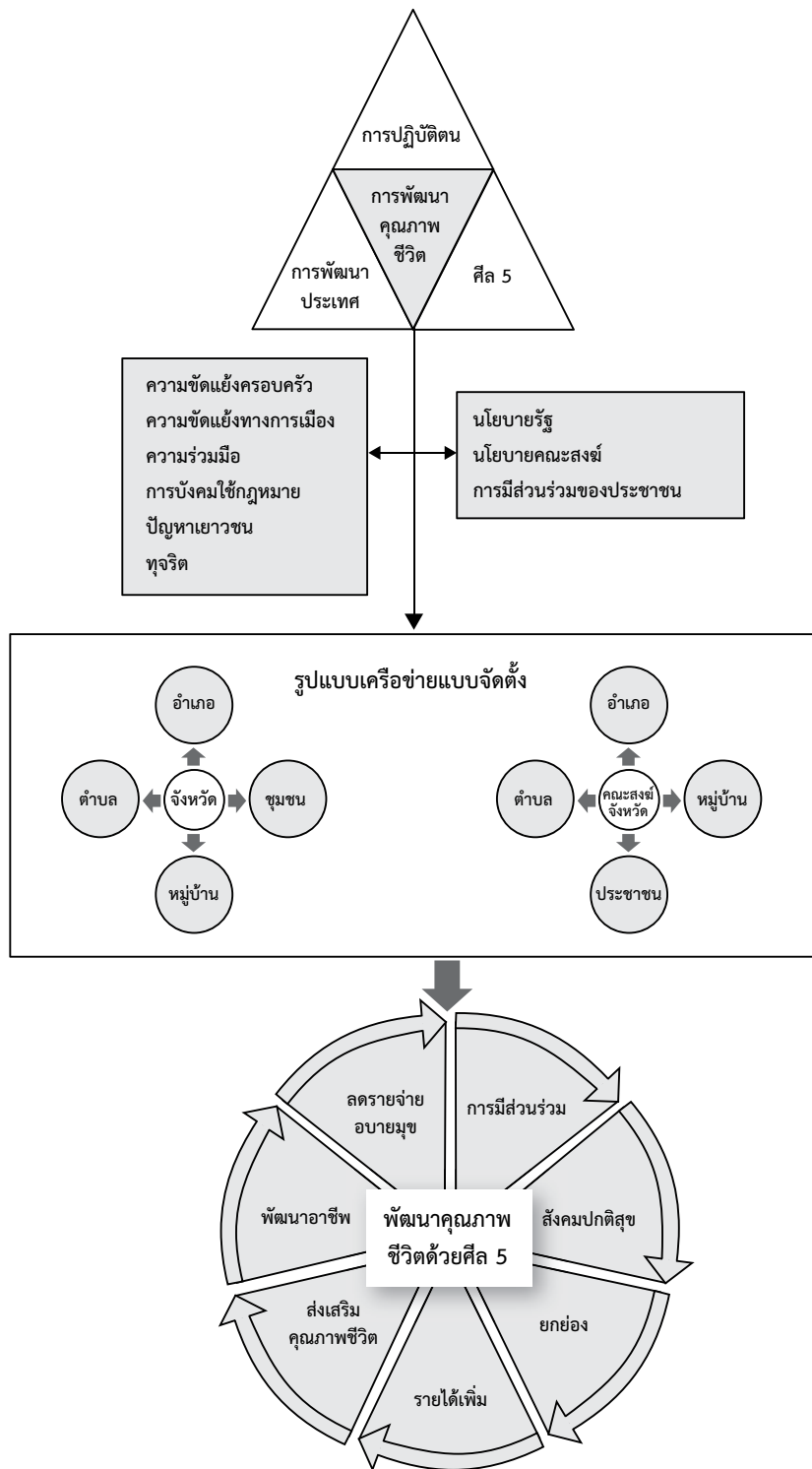
1. หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นเครือข่ายของคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่อยู่ในระดับสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล 5 รองลงมาได้แก่ ด้านยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 และด้านที่มีระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล 5 หลักการทำงานของ

เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นเครือข่ายของคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ได้ยึดหลักการทำงาน ภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ ตามแนวทางการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประกอบด้วย 1) หลักการ การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน 2) หลักการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล 5 3) หลักการการติดตามและการ ประเมินผล

2. ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน หมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะความสัมพันธ์ 3 อย่าง ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์เครือข่าย เชิงอำนาจหน้าที่ เป็นเครือข่ายการทำงานบูรณาการภารกิจที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ในการทำงานร่วมกัน ตามหน้าที่ที่รับมอบหมาย 2) ความสัมพันธ์เครือข่ายเชิงพื้นที่ เป็นเครือข่ายการทำงาน ที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงพื้นที่แต่ละแห่ง ในจังหวัดนครราชสีมา ภายใต้พื้นที่การปกครอง 32 อำเภอ มาทำงานร่วมกัน 3) ความสัมพันธ์เชิงประเด็น เป็นความสัมพันธ์ของเครือข่ายการทำงาน ที่ได้นำเอาโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 มา เป็นประเด็นหลักในการขับเคลื่อนลงไปสู่พื้นที่การทำงานระดับหมู่บ้าน วัด ชุมชน องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ มีขั้นตอนดังนี้ 1) สร้างความตระหนัก และรวมตัวเป็น เครือข่าย 2) สร้างพันธมิตร และการบริหารเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 3) พัฒนาความสัมพันธ์ของเครือ ข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 4) รักษาความสัมพันธ์ และความต่อเนื่องของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” ได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลนั้นคือยุทธศาสตร์การสร้างสันติสุขของเครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติ ตามกรอบในแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

อภิปรายผล

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 จากเครือข่ายคณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน จังหวัดนครราชสีมา การปฏิบัติงานเชื่อมโยงเครือข่ายภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ แนวทางการขับเคลื่อนภายใต้การผสมผสานความ ต้องการมีส่วนร่วมสร้างหมู่บ้านรักษาศีล 5 โดยเครือข่ายคณะสงฆ์ และสำนักงานพระพุทธศาสนาเป็นกลไกขับเคลื่อน ในการสร้างแรงศรัทธาใจให้หมู่บ้านและชุมชนเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายตาม 1) หลักการสร้าง ความตระหนัก และรวมตัวเป็นเครือข่าย 2) หลักการสร้างพันธมิตร และการบริหารเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 3) หลักการพัฒนาความสัมพันธ์ของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 4) หลักการรักษาความสัมพันธ์ และความต่อเนื่องของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 สอดคล้องกับ Phisit Thepkraiwan (2011) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขั้นสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน 4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ 6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ดังเช่น Somsak Eiamdee (2013) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่มีประสิทธิผลของระบบการบริหาร เครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นเครือข่ายผสมผสานระหว่างบุคคลและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการช่วยการทำงานให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย 1) องค์การของเครือข่าย 2) การจัดการเครือข่าย 3) การใช้ประโยชน์จากเครือข่าย 4) การธำรงรักษาเครือข่าย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์เครือข่ายเชิงอำนาจหน้าที่ เป็นเครือข่ายการทำงานบูรณาการภารกิจที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ในการทำงานร่วมกัน ตามหน้าที่รับมอบหมาย 2) ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ การดำเนินการเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นการ ดำเนินการตามสภาพการปกครอง 32 อำเภอ มีคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน เป็นจัดตั้งเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในเชิงพื้นที่การปกครอง 3) ความสัมพันธ์เชิงประเด็น มีการวางแผน มีการดำเนินงาน ช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำปรึกษาแก่กันและกัน มีการติดตามประเมินผล ตามประเด็นที่สนใจร่วมกัน ลงไปสู่พื้นที่การทำงานระดับหมู่บ้าน วัด ชุมชน องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมต่างตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ ดังเช่น Phramaha Yuttana Norrachettho and Jutarat Thong-In (2016) ได้วิจัยเรื่อง แนวคิด องค์ประกอบ ตัวชี้วัด บทเรียน และการบูรณาการรักษาศีล 5 ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 พบว่า การประยุกต์เอาหลักการและแนวทางการ

ปฏิบัติตามหลักศีล 5 ในทางพระพุทธศาสนาให้เป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ด้านองค์ประกอบของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประกอบด้วยคณะกรรมการในระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน และตัวชี้วัดของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ บทเรียนที่ได้จากหมู่บ้านรักษาศีล 5 ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 คือความร่วมมือระหว่างวัด ชาวบ้าน หน่วยงานราชการ เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการนี้ การบูรณาการหลักธรรมของศีล 5 ในการพัฒนามาตรฐานชีวิตของคนในสังคมไทยสามารถบูรณาการได้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล หน่วยงาน องค์กร และสังคม ด้วยการเชื่อมโยงเอากิจกรรมที่เคยมีมาแล้ว เข้ามาเป็นส่วนประกอบ และใช้สถาบันหลักที่มีอยู่ในสังคมไทย คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

นำรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล 5 เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมาไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาวิเคราะห์การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดเครือข่ายและเกิดความยั่งยืน

References

- Eiamdee, S. (2013). *Development of Administration the networking to participate in Education Management of the Primary education Service Area Office*. Dissertation of Education Graduate Study of Naresuan University.
- National Office of Buddhism. (2014). *Manual of Performance of reconciliation project using the principles of Buddhism “the five precepts observation village*. Bangkok: National Office of Buddhism.
- Office of Women’s Affairs and Family Development. (2011). *Development Plan for Women during period of the National Economic and Social Development Issue 11*. Bangkok: Office of Women’s Affairs and Family Development.
- Phra Phromkhunaphon (P.A. Payutto). (2005). *Buddhist Dictionary*. Bangkok: S.R. Printingmassproducts.
- Phramaha Boonlert Intapanyo. (2013). *The five precepts observation: Model and Encouragement Process of The culture of coexistence of Thai society*. Phra Nakhon Sri Ayuthaya : Research Institute of Buddhist, Mahachulalongkornrajavidalaya University.
- Phramaha Yuttana Norrachettho and Jutarat Thong-In. (2016). Concept Elements indicator lesson and *integrate the five precepts accordance with the five precepts observation village*. Phra Nakhon Si Ayuuthaya: Research Institute of Buddhist, Mahachulalongkornrajavidalaya University.
- Provincial Buddhist Office of Nakhon Ratchasima. (2014). *Performance Report of reconciliation project using the principles of Buddhism “the five precepts observation village”Phase 2 (July-October 2014) Nakhon Ratchasima Province*. Nakhon Ratchasima: Provincial Buddhist Office of Nakhon Ratchasima.
- Thepkraiwan, P. (2011). *Development of networking model to education management quality in small Primary Education School*. Dissertation of Philosophy Education Administration Khon Kaen University.